

Ковальчук М. М.,
вчитель інформатики,
Підгайцівський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів-гімназія»

СТВОРЕННЯ СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ УСПІШНОГО ВИСТУПУ УЧНІВ В ОЛІМПІАДАХ З ІНФОРМАТИКИ

Як відомо, Україна посідає одне з провідних місць в світі у підготовці ІТ-спеціалістів. Тому сучасне суспільство зацікавлене в обдарованих дітях, які змогли б реалізувати себе в цій галузі. Талановиті діти – це і є той ресурс, з якого твориться інтелектуальна еліта – творчі, яскраві, мислячі особистості. Тому необхідно вміти відбирати таких дітей, допомагати їм знайти себе й правильно оцінити, підтримувати їхній розвиток. На сьогодні найпопулярнішим способом виявлення таких дітей є олімпіади, зокрема олімпіада з інформатики (програмування). Основними завданнями учнівських олімпіад є: стимулювання творчого самовдосконалення учнів, виявлення, розвиток обдарованих учнів, реалізація здібностей талановитих учнів, формування творчого покоління, підвищення інтересу до поглибленого вивчення дисциплін, активізація позакласної та позашкільної роботи, підвищення рівня викладання, формування команд для участі в олімпіадах наступного рівня.

Олімпіада з програмування має свої специфічні риси, які відрізняють її з поміж інших:

- завдання однакові для всіх учнів, незалежно від класу навчання;

- автоматизована система перевірки розв'язків набором тестів, без втручання людини;
- можливість побачити результати відправленого розв'язку через короткий проміжок часу і, при бажанні, внести зміни в програмний код і відправити на перевірку знову;
- кожен учасник має право на певну (однакову для всіх) кількість відправлень варіантів розв'язків;
- кожен учень сам вибирає мову програмування із запропонованого набору, при цьому різні завдання він може виконувати на різних мовах програмування.

Разом з тим варто зауважити, що в шкільному курсі інформатики програмування починають вивчати хіба що в сьомому класі. Як показує досвід для досягнення високих результатів програмування варто розпочинати вивчати з п'ятого-шостого класу. Таких дітей потрібно виявити якомога раніше. Як цю ідею реалізувати, це вже інше питання. Працювати доводиться на ентузіазмі, підтримуючи власний імідж.

Маючи не такий вже і довгий досвід успішного виступу учнів на олімпіадах II, III і навіть IV етапів можу виділити наступні фактори, які дають результат. Важко визначити важливість кожного фактора окремо, адже результат дає їх сукупність, підсилення одним одним.

Таблиця 1.

Результати виступу учнів Підгайцівського НВК на олімпіадах з інформатики

№	Навчальний рік	II етап		III етап		IV етап
		призери	в т.ч. переможці	призери	в т.ч. переможці	
1.	2013/2014	2	2	2		
2.	2014/2015	2	2	2	1	учасник
3.	2015/2016	3	3	2	1	учасник
4.	2016/2017	4	2	3	1	диплом II ступеня

Основою всієї системи є наявність талановитих дітей. Хоча одного таланту замало. Він повинен бути помножений на працю самої дитини.

Для успішного старту, і не тільки, в дитини повинен бути наставник – вчитель, якому учень повірить, довіриться. Разом з тим тренер повинен відчувати свою власну «верхню межу». І якщо учень її досягає, то не стати штучним обмеженням для росту дитини. Адже керівництво завжди хоче мати результат в цей проміжок часу, і, в багатьох випадках, їм байдуже, що буде далі. Пройде небагато часу і учень прийде на допомогу вчителю. Багато педагогів, вклавши свій час і працю, отримали друзів, які завжди готові допомогти своєму колишньому вчителю. Є випадки, коли учень закінчуючи школу, укладає угоду зі своїм наставником про подальшу співпрацю, наприклад, проводити кожного року певну кількість занять з молодшими учнями.

Велику роль може відіграти яскравий, конструктивний лідер, який своїми результатами, авторитетом поведе за собою інших, ставши для них другим наставником, готовим завжди допомогти іншим.

Фундамент майбутніх успішних виступів закладається на тренуваннях. Тут нам у пригоді стають спеціалізовані інтернет-ресурси. Уже з перших занять варто використовувати ресурси сайту e-olimp.com, на якому розміщено понад сім тисяч задач. Вчителю варто лише потратити не так і багато часу, щоб самому реалізувати свої алгоритми і прокласифікувати їх. Досягнувши більш високого рівня можна запропонувати codeforces.com, де учні зможуть перевірити свої сили на турнірах.

Окремо слід виділити інтернет-олімпіади: відкрита Всеукраїнської Інтернет-олімпіада з інформатики olymp.vinnica.ua, Волинська учнівська інтернет-олімпіада з програмування <http://93.183.238.10/vipoolimp/joomla/> і цей список можна продовжувати. Свої перші кроки ми робили саме тут. Використовуючи ці ресурси учні в умовах близьких до реальних можуть попробувати свої сили. Звичайно, ніхто їм не заважає користуватися інтернет-ресурсами, спілкуватися між собою, звертатися до наставників. Як показує практика нашої області переможці і призери інтернет-олімпіад підтверджують свій результат і на III етапі.

Великим поштовхом в розвитку стають тренувальні збори. Крім регіональних таких заходів варто виокремити Всеукраїнські комп'ютерні школи «Олімп», які регулярно проводяться на базі дитячого закладу оздоровлення та відпочитку «Ерудит». Тут разом проходять підготовку і учасники Міжнародної олімпіади з інформатики. Фінансування таких заходів лягає на плечі батьків, які розуміють, що успішно інвестують в майбутнє своїх дітей.

Виходячи з вищесказаного, можна сказати, що успішний результат прийде при поєднанні таких факторів: талановита дитина, педагог-тренер і наполеглива копітка праця кожного з них. Також важливим фактором успіху є створення середовищ, в яких об'єднуються і навчаються учні з різних навчальних закладів і регіонів.